

התעשייה האווירית

בעייה אסתטית

יו"ר מועצת המנהלים

שותף למישרד המיוצג חברות

הסוחרות עם התעשייה האווירית

בחדש אוגוסט 1965, התקיימה פגישה סודית בלישכתו של ראש הממשלה ושר הביטחון דאז, לוי אשכול...

בפגישה נכונה לאשכול אכזבה קשה, ראשי התעשייה האווירית לא הסכימו להי"רתם למאמץ המפלגתי, משום שהיו אהדי רפ"י...

האווירית לא "תרמה" את פועליה כאיש אחד, למפא"י. אשכול שמר את הדבר בליבו והחליט לנקום.

היה זה מינוי פוליטי מובהק שראשי התעשייה האווירית קיבלתו בחרדה. פירון היה ידוע כנאמן קנאי של אשכול וכחבר מפא"י מסור.

ההחלטה פירון נכונת, הוא יציב בפני בעייה אסתטית. מישרדו מייצג את חברת קונסולידייטד אנטרפריס בע"מ, שבעלי ה"מניות שלה היא חברת בקונאג אסטבליש"מנט הרשומה בוואוין, ליכטנשטיין, ואילו אחד משני מנהלי החברה, הוא עורך דין

מרקליט פירון (עם שריהתחברה יעקובי)

משני עברי המיתרס

מטוסים העשויים מאותו חומר. פירון היה מודע לעובדה כי תיתכן היתנגשות אינטרסים בין תפקידו כיו"ר מועצת המנהלים של התעשייה האווירית, לבין תפקידו כבעל מישרד עורכי דין, המייצג את החברה הפרטית שנכנסה לשותפות עם התעשייה האווירית והעלולה להימצא עמה בסכסוכים כספיים או משפטיים.

הוא כינס את מועצת המנהלים של התעשייה האווירית, הצהיר בפני כל הנזיר כחיים כי מישרדו מייצג את חברת אורלייט שניכנסה לשותפות עם התעשייה האווירית וכי שותפו למישרד, יהודה קרני, משמש כמנהל החברה. פירון הודיע כי מישרדו לא ייטול כל חלק במיקרה של סיכסוך משפטי בין אורלייט לתעשייה האווירית.

היתה זו הפעם האחת והיחידה בה דיווח פירון למועצת המנהלים על קשרים בין מישרדו לבין חברות פרטיות הסוחרות עם התעשייה האווירית.

מחקרות במיכרז. במהלך הסיכסוכים האחרונים שנתגלו בין קבוצת האופוזיציה בקרב עובדי התעשייה האווירית והנהלת המיפעל, הועלה חשד לגבי כשרותו של מיכרז מסויים. היה זה מיכרז מס' 33/32952 מה-14 במרס 1974, בו השתתפה גם חברת ג'נרל אירוספייס ישראל בע"מ (ג.א.י.) המוכרת מתכות לתעשייה האווירית. בהצעת המחיר של ג.א.י., שזכתה במיכרז, היו כמה מהצעות המחיר של פרטי הצידוד מחוקות ובמקומן נרשמו סכומים אחרים, בעט.

או הסתבר כי ג.א.י. היא חברת בית של חברת אורלייט, המיוצגת על ידי מישרד עורכי הדין בו שותף פירון, נוכח הטענות שהועלו בדבר אי-כשרות כביכול של המיכרז, נבדקה הפרשה. הסביר דובר התעשייה האווירית, אלקנה גלי:

בדקנו את הנושא. כמעט כל החומנות במיכרז מתקנות. מדבר נובע מכל שכאשר חתמנו על הסכם עם ג.א.י. הובטח לנו שהם ייבאו צידוד לארץ וייאחסנו אותו על חשבונם במחסנים שלהם. כאשר אנו זקוקים למשהו אנו מושכים אותו מהמחסנים. אנו בודקים את המחירים המוצעים עליידי ספקים אחרים, מודיעים לחברת ג.א.י. מה היתה הצעת המחיר הנמוכה ביותר שקיבלנו ומאפשרים להם לתקן את המחירים ולהגיש הצעה בגובה המחיר הנמוך ביותר שהוגש. אם הם מסכימים — הם מקבלים את ההזמנה. במקרים שזה לא משתלם ויש הצעות יותר זולות, מקבלים אחרים את ההזמנה.

סוחרים אלמוניים. כאשר נשאל עורך הדין פירון אם אינו רואה פגם ציבורי בעובדה שהוא משמש מצד אחד כיו"ר מועצת המנהלים של התעשייה האווירית ובאותו זמן מייצג מישרדו חברות הסוחרות עמה, השיב: "איני איש ציבור והנושא אינו מעניין את הציבור. איני רואה בכך כל טעם לפגם. אם היה פגם, זה היה לפני שנים, כאשר מישרדי קיבל על עצמו את ייצוג החברות. אבל לא עכשיו. מצפוני נקי".

אבל למנכ"ל התעשייה האווירית, אל שווימר, היו השגות כאשר לעובדה כי בעלת המניות של חברת קונסולידייטד אנטרפריס בע"מ, שחברותיה הן שתי חברות עם התעשייה האווירית, היא חברת וארועית אנונימית. "זה באמת לא בסדר", אמר, "תעשייה האווירית מספיק גדולה כדי לסחור עם חברות שבעליהן לא היו אנונימיים כלפי הציבור. בחודש הבא אפגש עם בעלי החברה ואדרוש מהם שיסירו את אלמנט גיותם מהחברה הוואדועית, אם לא יסכימו — נפסיק לעבוד איתם."

יהודה קרני, שותפו למישרד של פירון, לחברה זו שש חברות בת. אחת מהן, חברת אורלייט אינג'ינירינג בע"מ ניכנסה לשותפות עם התעשייה האווירית.

חברת אורלייט והתעשייה האווירית רכשו במשותף בית-חרושת שעסק בייצור סירות מירון מפברגלס, הסבו את הייצור לחלקי

הגורמים הבאים בחשבון ברחבי העולם. עיסקתימכר של המיכליות לברית-המזרח עזות כימעט שנחתמה, אולם למרות שעמדה להביא בעיקבותיה 20 מיליון דולר רווח, סירב מילה ברנר לתנאים, בהניחו כי העתיד יביא רווח גדול עוד יותר.

בימים אלה נחתמו הווי-החברה של המיכליות לחמש שנים, במחירים הנמוך כיום של היום, אולם מאחר שהווי-הבנייה נחתמו בתקופת השפל הקודמת, הרי שגם המחיר שהושג די בו. אוניווי-הקירור של החברה להובלת פרי, 40 במיספר, מוחכרות כולן ל-10 שנים

ללא ביטחונות

לקונצרן סאלס במחיר ריווחי ביותר. המיכליות הנותרות של החברה עסקות בקרהנפט הישראלי, ושאר אוניווי-הי פנויות להובלה טרודות בהובלת פרי-החדר עבור החנועה לשיווק פרי-החדר. בימים אלה נחתם ההווי-החדש עם המועצה, כאשר מועסקים 85% ממיכליות החברה הרי אי-העסקת ה-15% הנותרים יכול להעיק, אבל לא לזעזע — כשם שעיקוב תשלומים מצד החייבים לחברה בישראל,

מרדור

— והמעשים

בגובה כ-4 מיליון דולר, גורם קשיים בווילות. על-מנת לעמוד בשעות הקשות, מכרה החברה מיכליות ב-2 מיליון דולר, ועוד שתיים-שלוש אוניווי-פרי ישנות. כך יכלה לזקוף גב מול הבנקים המקסיניים את האשראי, ולנהל משאומתן ללא מעמד הבוסה. הסיכומים על המילונות שהושגו השבוע מעניקים לחברה נשימה ארוכה. עם חלוף המשכר בהובלת הנפט והמרי, תצא גם החברה הימית למרחב, מחדש — עם נכסים בגובה מיליארד דולר.

מה מסתתר מאחורי מסע השמועות על המשבר בחברה הימית להובלת פרי?

100 מיליון דולר

ללא ביטחונות

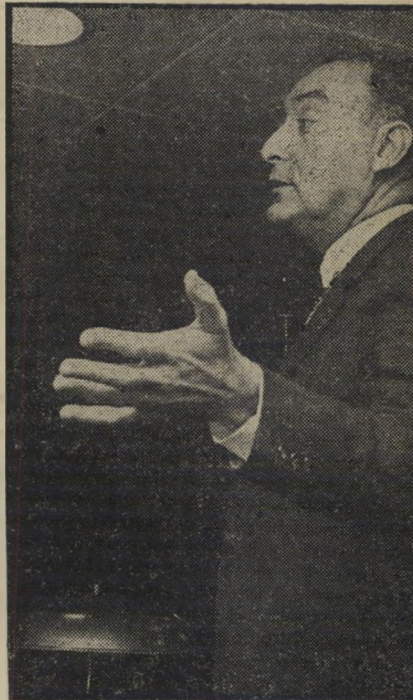
יכולה החברה לתכנן בשקט את השלב הבא — העברתה דרך הגלים הסוערים של המשבר העולמי בספנות והנחתתה בשלום עם סיומו.

הבנקים

צימצמו אשראי

במשך השנים האחרונות רכשה מדינת ישראל צי של מיכליות להובלת בלת דלק. עבור צינור-הנפט אילת-אשקלון, הקונה הרישמי היו חברת קר-צינור-אילת, ועימה הממונה על הדלק במישרד-האוצר, ד"ר צבי דינשטיין, די-נשטיין, יחד עם מנכ"ל חברת הצינור, דב בן-דרור, רכשו מיכליות מבלי לשים לב למחיר-הישיא של מיכליות ששררו בשנים האחרונות בשוק המיכליות העזר רכישות המיכליות נעשו בהנחה כי שדות-הנפט של אברירודס יישארו בידי ישראל לעד. כך, למשל, נרכשה לפני שנה מיכלית במחיר שיא — 80 מיליון דולר — המחיר הגבוה ביותר ששולם אי-פעם עבור מיכלית כלשהי. היא נרכשה למרות אזהרות אנטי-מיקצוע, כי יש להמתין לירידת מחירים ודאית צפויה. בימים אלה מצעים מיכלית זו למכירה ב-35 מיליון דולר בלבד, ואין לה קונה. כ-400 מיליון דולר הוזרמו הבנקים הגדולים (בנק הספנות, לאומי, דיסקונט והפועלים) לרכישות המיכליות עבור ה-צינור. הערבויות היו המיכליות עצמן. בחצי-השנה האחרונה ירדו מחירי המיכליות לשפל, והבנקים מצאו עצמם ללא ערבויות על סכום של 100 מיליון דולר. כאשר הבנקים מוצאים עצמם עם סכום כזה ללא ערבויות, הם מצמצמים את הימיון לכל חברות-הספנות. כך קרה בישראל, וכך נהגו הבנקים בכל העולם. במצב זה מצאה עצמה החברה הימית להובלת פרי עם שלוש מיכליות עק, שבגיתן עמדה להסתיים בארצות-הברית, במחיר של כ-60 מיליון דולר כל אחת. המיכליות היו חופשיות, והבעייה היתה למוכרן או להחכירן במחיר סביר, שיכסה את התשלומים למספנות בתנאי-השפל הקיימים בשוק.

ראשי החברה נחלצו למיבצע שלוש מיכליות, והחלו מקיימים מגעים עם כל

דינשטיין השמועות

השמועות רדפו זו את זו: מילה ומנהלי החברה הימית להובלת פרי, רבו ביניהם; הצקים של החברה אינם מכו בדימו; אוניווי-ה נמכרות במחיר-ההפסד; הבנקים-הנושים יקחו לידיהם את המניות. שמועה רודפת שמועה, כאשר במרכזן האימפריה הכלכלית הגדולה של ישראל, הנאמדת במיליארד דולר, וכוללת למעלה מ-40 אוניווי-קירור מן המשוכללות בעיר-לם. כ-10 מיכליות להובלת דלק.

בשעה שהשמועות הופצו בישראל, היו מילה ברנר ויעקב מרדור טרודים במג-יעים עם בנקים שונים בעולם, בוררים לעצמם את התנאים הנוחים להלוואה להון-חוזר, שתחלץ את החברה מקשיי-הנויות שלה. ואכן, ביום השני השבוע נחתם הסכם על קבלת הלוואה של 6 מיליון דולר, ועוד 24 מיליון דולר תלווה בשלושה תשלומים, שיימסרו לח עד מה-צית גובמבר, עם מילונות כאלו בקופתה.